

Rådmannens ansvar for internkontrollen - slik jeg har håndtert det

Frokostmøte RRI februar 2018

Overordnet om internkontroll i Gjerdrum kommune

- Internkontroll i Gjerdrum kommune er en kontinuerlig prosess.
- Risiko- og vesentlighetsvurderinger bør integreres (inkl systematiseres og dokumenteres) bedre i arbeidet.
- COSO-modellen ligger til grunn.
- Beskrivelse av internkontrollen lagt fram for kommunestyret til orientering 14.12.2016
- Controller i rådmannens stab er systemansvarlig på overordnet nivå

I forslaget til ny kommuneloven er kravene til internkontroll i kommunene tydeliggjort.

Kapittel 25. Internkontroll

§ 25-1 *Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen*

Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen skal føre systematisk kontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover, forskrifter og vedtak følges.

Ved internkontroll etter første ledd skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) tilpasse kontrollen til virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold
- c) følge opp avvik og risiko for avvik som er avdekket gjennom internkontrollen
- d) dokumentere kontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig og formålstjenlig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for kontroll.

Status

- a) Hovedoppgaver, mål og organisering framgår av budsjett og økonomiplan
- b) Viktig at internkontrollen er virksomhetstilpasset, en utfordring
- c) Avvik skal håndteres systematisk i kvalitetssystemet (TQM) og i relevante fagsystemer, varierende status
- d) Internkontrollen dokumenteres i TQM
- e) Så langt ikke gjennomført systematiske gjennomganger med interne ressurser, men har bestilt gjennomganger av revisjonen

COSO hos oss

- COSO – komponentene i modellen:
  1. kontrollmiljø
  2. risikovurderinger
  3. kontrolltiltak
  4. kommunikasjon og informasjon
  5. ledelsesoppfølging
- Hva ligger i komponenten?
- Tiltak i Gjerdrum kommune.

Kontrollmiljø

- Setter standarden for holdning til kontroll og styring. Omfatter integritet, etiske verdier, ansattes kompetanse, ledelsens filosofi og driftsform, fordeling av ansvar og myndighet og organisering og utvikling av de menneskelige ressursene.
- Tiltak i Gjerdrum (blant annet):
  - lederplattformen
  - etisk reglement
  - delegeringsreglement
  - lederavtaler
  - arbeidsgiverpolitikk
  - lønnspolitikk
  - varslingskanal til revisjonen

Risikovurderinger

- Sikrer måloppnåelse gjennom håndtering av risiko i prosessene basert på vesentlighet og egenart.
- Styring og håndtering av sammenheng mellom overordnede mål og daglige operasjonelle aktiviteter.
- Tiltak i Gjerdrum (blant annet):
  - Overordnet ROS-analyse
  - Virksomhetsspesifikke ROS-analyser og andre analyser av risikoer
  - Årlig overordnet risikoanalyse for ledelsen – regnskap, økonomi
  - Mål om årlig virksomhets-/aktivitets spesifikke risikoanalyser

Kontrolltiltak

- Tiltak for å sikre etterlevelse av regelverk, retningslinjer og krav og for å håndtere risiko.
- Tiltak i Gjerdrum (blant annet):
  - prosedyrer utarbeidet og lagt inn i kvalitetssystemet TQM
  - kontrolltiltak i form av system for godkjenninger, anvisninger, avstemming, gjennomganger av driften og ansvarsdeling
  - delegeringsreglementet
  - hendelsesrapportering i kvalitetssystemet
  - detaljert avviksrapportering i fagsystemer (helse og omsorg)
  - bestilte gjennomganger fra revisor eller eksterne leverandører
  - tilsyn fra overordnede myndigheter

Kommunikasjon og informasjon

- Effektiv og tidsriktig kommunikasjon for at den enkelte skal kunne utføre det ansvaret de er tildelt.

- Tiltak i Gjerdrum (blant annet):
  - kommunens planhierarki og målstruktur
  - lederavtaler og avtaler med nøkkelpersoner
  - månedlige rapporter på økonomi, inkludert avvik ift plan og avvik på anskaffelsesområdet
  - utvidet ledermøte én gang per måned
  - tertialrapporter, årsmelding, årsregnskap
  - revisjons- og tilsynsrapporter

Ledelsesoppfølging

- Ledelsen følger opp på overordnet nivå for å sikre at resultater er i samsvar med virksomhetens strategier og planer.

- Tiltak i Gjerdrum (blant annet):
  - Månedlig budsjettreporter – fokus økonomi, avvik i produksjonen og sykefravær
  - Tertialvise rapporter til KS – fokus økonomi
  - Lederavtaler og -samtaler
  - Månedlige fellesmøter med alle virksomhetsledere og nøkkelpersoner
  - Tilstandsrapporter for skolene
  - Ulike eksterne gjennomganger
  - Rapportering på internkontrolltiltak
  - Kommunerevisjonens rapporter

Ledelsesoppfølging

- Ledelsen følger opp på overordnet nivå for å sikre at resultater er i samsvar med virksomhetens strategier og planer.

- Tiltak i Gjerdrum (blant annet):
  - Månedlig budsjettreporter – fokus økonomi, avvik i produksjonen og sykefravær
  - Tertialvise rapporter til KS – fokus økonomi
  - Lederavtaler og -samtaler
  - Månedlige fellesmøter med alle virksomhetsledere og nøkkelpersoner
  - Tilstandsrapporter for skolene
  - Ulike eksterne gjennomganger
  - Rapportering på internkontrolltiltak (nytt)innføres snart
  - Kommunerevisjonens rapporter

Noen synspunkter

- Tilstrekkelig IK er komplisert, innehar noen dilemmaer
- Balanse formalisert/dokumentert vs ikke formalisert/dokumentert
  - Risikovurderinger
    - Oppside og nedside
    - Det er ofte i detaljene feilene skjer
  - Rutiner
    - Stadige endringer
- Behovet for muligheten til å feile vs fokus på avvik/feil/lovbrudd
- IK må mest mulig bygges inn i systemene/produksjonen
- IK skal også ivareta ansatte – fange opp utilsiktede feil

Sluttkommentar – hva er viktig

- God/riktig forståelse av IK
  - Passe mengde rutiner på plass
  - Passe mengde risikofokus
  - Holdninger, ledelsens kontinuerlige eksempler
  - Varslingskanaler og –rutiner
  - Håndtering av avvik og feil
- Min konklusjon: IK mye jobb med organisasjonskulturen, ikke bare tekniske risikoanalyser, dokumentasjon av rutiner
  - Men begge deler trengs og kan gjensidig påvirke hverandre.